

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/96474,O-42-rocznicy-powstania-Wolnych-Zwiazkow-Zawodowych-Wybrzeza-w-audycji-Przystanek-Historia.html>
03.05.2024, 03:41

O 42. rocznicy powstania Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża w audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu

Audycja została wyemitowana w środę 29 kwietnia 2020 w Programie I Polskiego Radia, po godz. 19.00

29 kwietnia 1978 roku została ogłoszona w Gdańsku „Deklaracja Założycielska Wolnych Związków Zawodowych WZZ Wybrzeża”. Wśród inicjatorów WZZ Wybrzeża byli: Joanna i Andrzej Gwiazdowie, Krzysztof Wyszkowski oraz Antoni Sokołowski.

O roli masakry w Gdyni w grudniu 1970 roku w powstaniu WZZ, znaczeniu WZZ, celu, jaki im przyświecał, reakcji władz PRL (nazwano organizatorów „opozycją autobusową”) oraz Moskwy, znaczeniu WZZ dla powstania Solidarności w 1980 roku w audycji „Przystanek Historia” w Programie 1 Polskiego Radia mówił dr Piotr Brzeziński z IPN w Gdańsku. Gość audycji wyjaśnił jak dużą rolę odegrało powstanie Wolnych Związków Zawodowych na NSZZ „Solidarność”.

– Przebieg wydarzeń w PRL dowiódł, że bez WZZ, bez ich postulatów powstanie „Solidarności” mogło być bardzo utrudnione – powiedział ekspert. – Jeżeli spojrzymy na postulaty WZZ i na 21 postulatów ze Stoczni Gdańskiej widać tam dużą zbieżność – dodał dr Brzeziński.

Ponadto w audycji:

- 22 kwietnia 1920 roku w Warszawie został podpisany pakt Piłsudski-Petlura, skierowany przeciwko wspólnemu wrogowi – Rosji bolszewickiej. Piłsudski, podpisując porozumienie z atamanem Symonem Petlurą, realizował swój plan

stworzenia strefy buforowej między Polską a Rosją, aby zmienić sytuację na wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej. Nadal nie było jasne, jaka będzie nasza granica wschodnia. Od 14 lutego 1919 roku trwała wojna polsko-bolszewicka. A Petlura dążył do powstania niepodległej Ukrainy. O początku, przebiegu i znaczeniu tej historii opowiedział prof. Mirosław Szumiło z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i IPN.

- opowiedzieliśmy o książce *Policja granatowa w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939-1945*, red. Tomasz Domański i Edyta Majcher-Ociesa. Policja granatowa została powołana przez Niemców na terenie GG. O jej powstaniu, działalności, losach jej funkcjonariuszy po zakończeniu II wojny światowej mówił dr Tomasz Domański z Delegatury IPN w Kielcach.
- w cyklu „Było, będzie”: m.in film o obronie krzyża w Nowej Hucie w kwietniu 1960 roku, propozycje ciekawych artykułów z portalu przystanekhistoria.pl. (w tym o Kazimierzu Pużaku).

Audycja [Przystanek historia](http://przystanekhistoria.pl)” została wyemitowana w środę (29.04) o godz. 19.07 na antenie Polskiego Radia Pr. I. ([link do audycji](#)).

Poprzednia audycja:

- [„Przystanek Historia”, 15 kwietnia 2020](#)